

การพัฒนาการจัดการกลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีดแบบการวิจัย
เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม บ้านหนองหล่าย ตำบลเกาะคา
อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

Development of Crickets Rearing Group Management
with PAR at Ban Nong Lai, Kohka Sub-district,
Kohka district, Lampang Province

กนกวรรณ เวชกามา^{1/}

Kanokwan Vechgama^{1/}

Abstract: The objectives of this study were to 1) study factors which have affected the operation and management of crickets rearing group in Nong Lai Village, 2) study problems of management of the crickets rearing group 3) create a management system by participation of the community, and 4) put the research findings into real practice. The population in this study were 26 members of the crickets rearing group at Nong Lai Village, Lampang province selected from the 30 households. The study tools were questionnaires, interview and learning participation. The interview had 2 parts: the questionnaires on the community contexts and the questionnaires on management satisfaction. The learning participation was another tool of research that was used in a group conversation for interview, observation and a case study of crickets rearing group. The results from this study are 1) Management structure (SGLOCPI) which consists of goal setting, group formation, selection of group leaders, organization management, planning and management based on group regulations, 2) factors that contribute to successful administration: analysis of competitors, creating of strengths in administration, creating of trade partners, searching for marketing opportunity, and practice and assessment of plans resulted from the analysis of internal and external environments based on SWOT analysis using questionnaires and interviewing the villagers under the system of SGLOCPI.

Keywords: Development of group management, participatory action research (PAR), crickets rearing group

^{1/}คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง จ.ลำปาง 52000

^{1/}Faculty of Business Administration and Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Lanna Lampang, Lampang 52000, Thailand

บทคัดย่อ: การวิจัยครั้งนี้เพื่อการพัฒนาการจัดการกลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีดแบบการมีส่วนร่วม บ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานและการบริหารจัดการกลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด บ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง 2) ศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการกลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด บ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง 3) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มโดยชุมชนมีส่วนร่วมและ 4) การนำไปสู่การปฏิบัติ การปฏิบัติการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกกลุ่มอาชีพ (กลุ่มจิ้งหรีด) บ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำนวน 26 คน ได้มาจากกลุ่มประชากร 30 ครัวเรือน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามด้วยวิธีการสัมภาษณ์ จากแบบสอบถามหลัก 2 ชุด คือ แบบสอบถามบริบทของชุมชน และสอบถามความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการที่ดีของสมาชิก และเพิ่มเติมจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเกาะคา เทศบาลตำบลเกาะคาแมยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย คือ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ผู้รู้เชิงลึก การสังเกต การศึกษารายการนิ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มอาชีพกับทีมวิจัยผลการวิจัยได้ค้นพบโครงสร้างการจัดการที่เป็นผลจากการพัฒนาการจัดการกลุ่มอาชีพแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่ประกอบด้วย การวางแผน วัตถุประสงค์ เลือกผู้นำ จัดองค์กร ควบคุมโดยกฎกติกา การวางแผน และการนำไปปฏิบัติ หรือ SGLOCI และค้นพบปัจจัยที่จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ คือ การวิเคราะห์คู่แข่งการสร้างจุดแข็งการบริหารงานการผสมผสานสร้างพันธมิตรทางการค้าการแสวงหาโอกาสทางการตลาดการปฏิบัติและทบทวนแผนซึ่งเป็นผลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ในโดยรูปแบบการวิเคราะห์ SWOT โดยแบบสัมภาษณ์ และ เวทีชาวบ้าน ซึ่งการพัฒนาการจัดการกลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีดได้มีความก้าวหน้าจากการไม่มีกลุ่ม จนกระทั่งจัดตั้งร้านค้าเพื่อจำหน่ายวัตถุดิบในการเลี้ยงจิ้งหรีดให้กับกลุ่มสมาชิกและผู้ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีดบ้านหนองหลายในรูปแบบกลุ่มอาชีพภายใต้คำจำกัดความของสหกรณ์ ภายใต้การบริหารแบบใช้โครงสร้าง SGLOCI

คำสำคัญ: การพัฒนาการจัดการกลุ่ม การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มจิ้งหรีด

คำนำ

เนื่องจากการดำเนินโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนแบบมีส่วนร่วมโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ในปีงบประมาณ 2553 จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา โดยได้ทำการลงพื้นที่บริการวิชาการ 3 จุดในจังหวัดลำปาง คือ อำเภอเกาะคา ตำบลพิชัย และตำบลบ้านเอื้อม คัดเลือกจากการสมัครใจของชุมชน และความพร้อมของชุมชน เพียงหนึ่งหมู่บ้านเพื่อเข้าร่วมโครงการ คือ หมู่บ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ในหมู่บ้านดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐบาลในการฝึกอาชีพอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดเป็นระยะเวลา 5 ปี เพื่อสามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้อย่างยั่งยืนนอกเหนือจากอาชีพเกษตรกรรมทั้งได้รับการสนับสนุนจากโครงการต้นกล้าอาชีพในการเข้าฝึกอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐทั้งใน

จังหวัดลำปางและจังหวัดใกล้เคียง และได้รับการสนับสนุน จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในด้านการศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบ ที่ปฏิบัติตนโดยการประยุกต์ใช้โครงการในพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และการประกอบอาชีพอย่างพอเพียงยังผลให้ในหมู่บ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา เกิดอาชีพที่หลากหลายมีการดำเนินกิจกรรมกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย เช่น กลุ่มไคศกริมข้าวกล้อง กลุ่มข้าวกล้องหอมมือ กลุ่มน้ำข้าวกล้อง กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด และกลุ่มปุ๋ยหมักชีวภาพ โดยมีสมาชิกหมุนเวียนในแต่ละกลุ่มจำนวน 20 ราย

ปัจจุบันกลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีดมีจำนวนผู้เลี้ยง 30 ราย โดยเลี้ยงเพื่อจำหน่ายจิ้งหรีดสดแก่ผู้รับซื้อจากการลงพื้นที่ในการบริการวิชาการ ปัญหาที่พบ คือ ผู้เลี้ยงจิ้งหรีดที่เรียกตนเองว่ากลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีดนั้น จำหน่ายจิ้งหรีดสด

โดยใช้วิธีการจำหน่ายตัดราคาสมาชิกด้วยตนเองให้กับผู้ค้า จากการได้ประชุมกลุ่มผู้เลี้ยงจิ๋นหัดในชุมชนจำนวน 30 ราย ซึ่งเลี้ยงจิ๋นหัดแยกตามบ้านพักอาศัย ผู้นำชุมชน นำโดยกำนันตำบลเกาะคา คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่ลำปาง ในการร่วมวิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มเลี้ยงจิ๋นหัด จนกระทั่งได้ข้อสรุปจากชุมชน คือ ทราบปัญหา อุปสรรค จากการดำเนินการ และการบริหารจัดการกลุ่ม นำมาสู่การศึกษารูปแบบการดำเนินงานและการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ ผู้จัดการสหกรณ์ แบบชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษา กลุ่มจิ๋นหัดบ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานและการบริหารจัดการกลุ่มเลี้ยงจิ๋นหัด บ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการกลุ่มเลี้ยงจิ๋นหัด บ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง
3. เพื่อได้มาซึ่งรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบชุมชนมีส่วนร่วม

อุปกรณ์และวิธีการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพ (กลุ่มจิ๋นหัด) บ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ใช้วิธีการการสัมภาษณ์ตลอดจนการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการ และเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ที่กลุ่มจิ๋นหัดจำนวน 30 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่าง 20 ครัวเรือน

2. เครื่องมือและขั้นตอนการวิจัย

การพัฒนาการจัดการกลุ่มเลี้ยงจิ๋นหัดแบบการมีส่วนร่วม มีวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ระยะการปฏิบัติการดังนี้

การปฏิบัติการระยะที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชนและสภาพการจัดการของกลุ่มอาชีพในชุมชนเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มจิ๋นหัด

การปฏิบัติการระยะที่ 2 ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการจากความต้องการของกลุ่มและวิเคราะห์ SWOT

การปฏิบัติการระยะที่ 3 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ

การปฏิบัติการระยะที่ 4 จัดตั้งกลุ่มอาชีพ และนำรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มไปใช้

ผลการศึกษา

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้นำเสนอในรูปแบบกระบวนการ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาเรื่องราวในชุมชนเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่มีจำนวน 6 กลุ่ม คือ กลุ่มปุ๋ยหมัก กลุ่มข้าวกล้อง กลุ่มไคศกริม กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มเกษตรผสมผสาน กลุ่มจิ๋นหัดจากนั้นประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกกลุ่มเพื่อศึกษาในครั้งนี ผนวกกับการศึกษาบริบทบริบทชุมชนและสภาพการจัดการของกลุ่มอาชีพในชุมชนซึ่งกลุ่มที่ได้รับคัดเลือก คือ กลุ่มจิ๋นหัด ซึ่งมีจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มจิ๋นหัดจำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงจิ๋นหัด 30 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่าง 20 ครัวเรือน จากนั้นจึงมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการจากความต้องการของกลุ่มการโดยนำรูปแบบการจัดการแบบ POLC (planning, organizing, leading, controlling) มาใช้ผนวกกับการจัดการรูปแบบสหกรณ์ จากนั้นได้มีการติดตามความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพสิ่งที่ได้จากการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยกลุ่มได้เกิดขึ้นระหว่างการทำงานที่วิจัย ซึ่งเป็นผลจากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค โอกาส จุดแข็ง จุดอ่อน เปรียบเทียบระหว่างการอยู่แบบแยกกัน กับการอยู่แบบกลุ่ม ผลที่ได้คือ รูปแบบการบริหารจัดการที่มาจากธรรมชาติของกลุ่ม SGLOCI (set goal, grouping, leading, organizing, controlling, planning and implementing) ซึ่งเดิมที่ได้มีการนำรูปแบบการบริหารแบบ POLC ใช้กับกลุ่ม แต่ไม่ครอบคลุมพันธกิจของสมาชิกในกลุ่ม จากนั้นจึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ โดยมีการนำรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มไปใช้ดังภาพที่ 1

Figure 1 The results of this study

จากภาพที่ 2 แสดงถึงต้นทุนในการเลี้ยงจิ้งหรีดต่อบ่อคอนกรีต ก่อนการใช้รูปแบบพัฒนาการจัดการและหลังการจัดการและใช้รูปแบบในการพัฒนาการจัดการในลักษณะการรวมกลุ่ม ซึ่งเรียงลำดับจากบนลงล่างประกอบด้วย ราคาผักต่อ 1 กิโลกรัม (ก่อน 30 บาท/หลัง 12 บาท) ราคาแ่งไข่ (กระดาด) ต่อ 1 แผง (ก่อน 3 บาท/หลัง 1 บาท) ราคาอาหารไก่เล็กต่อ 20 กิโลกรัม (ก่อน 450 บาท/หลัง 400 บาท) ราคาไม้กั้นขุยมะพร้าว 1 เมตร (ก่อน 15 บาท/หลัง 8 บาท) ราคาไข่จิ้งหรีดต่อ 1 ชัน (ก่อน 50 บาท/ หลัง 30 บาท) และราคาท่อคอนกรีตต่อ 1 ท่อ (ก่อน 120 บาท/ หลัง 100 บาท) จากภาพที่ 3 แสดงถึงกำไรการเลี้ยงจิ้งหรีดต่อบ่อคอนกรีตที่ได้รับ โดยก่อนการใช้รูปแบบพัฒนาการจัดการได้รับกำไรต่อบ่อคอนกรีต 50 บาท และหลังการใช้รูปแบบในการพัฒนาการจัดการในลักษณะการรวมกลุ่ม ได้กำไรต่อบ่อ 350 บาท

ภาพที่ 4 แสดงถึงรายได้ของกลุ่มสมาชิกตั้งแต่ช่วงก่อนการรวมกลุ่มในระหว่างเดือนมิถุนายน 2555 ถึงเดือนกันยายน 2555 โดยเรียงลำดับรายได้ที่ได้รับรายบุคคลโดยประมาณดังนี้ มิถุนายน 15,000 บาท กรกฎาคม 9,700 บาท สิงหาคม 10,100 บาท กันยายน 18,000 บาท และช่วงเริ่มต้นการรวมกลุ่มใช้รูปแบบพัฒนาการจัดการในลักษณะการรวมกลุ่ม ซึ่งเรียงลำดับตั้งแต่เดือนตุลาคม 2555 ถึงเดือนมีนาคม 2556 เรียงลำดับรายได้ที่ได้รับรายบุคคลโดยประมาณดังนี้ ตุลาคม 32,000 บาท พฤศจิกายน 37,500 บาท ธันวาคม 5,000 บาท มกราคม 20,500 บาท กุมภาพันธ์ 23,000 บาท และ มีนาคม 38,000 บาท (ตุลาคม 2555 คือ เดือนที่เริ่มต้นการรวมกลุ่ม และ ธันวาคม 2555 คือ ช่วงที่พื้นที่หมู่บ้านหนองหล่ายประสบอุทกภัยครั้งใหญ่)

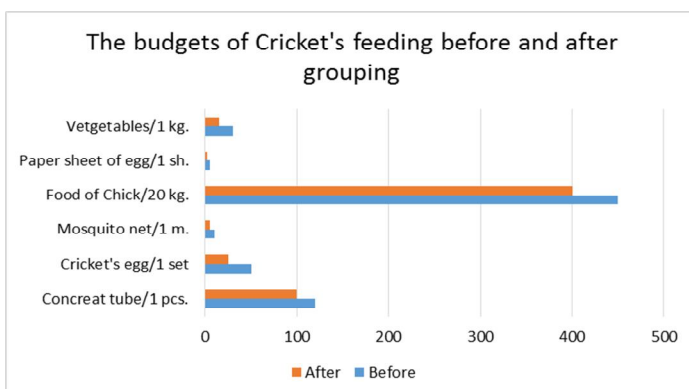

Figure 2 Shows the budget before and after grouping

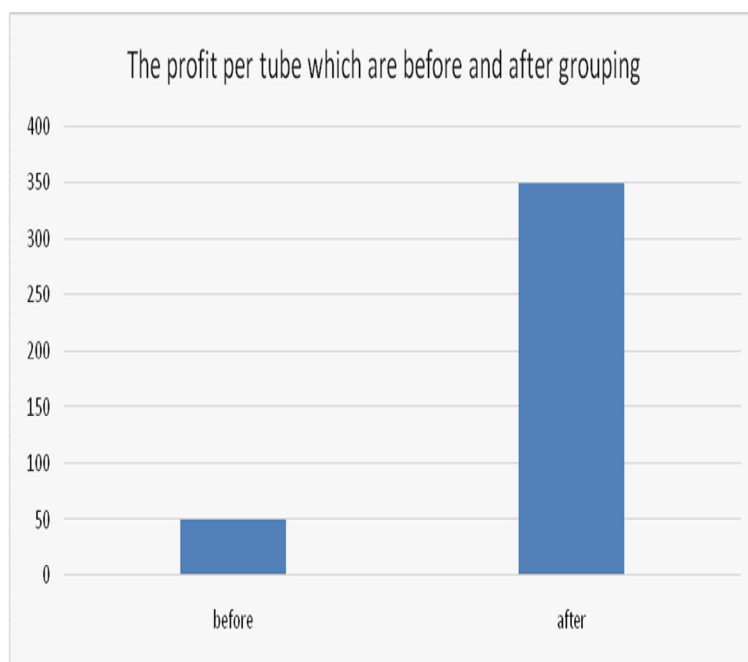

Figure 3 Shows the profit per cement tube before and after grouping

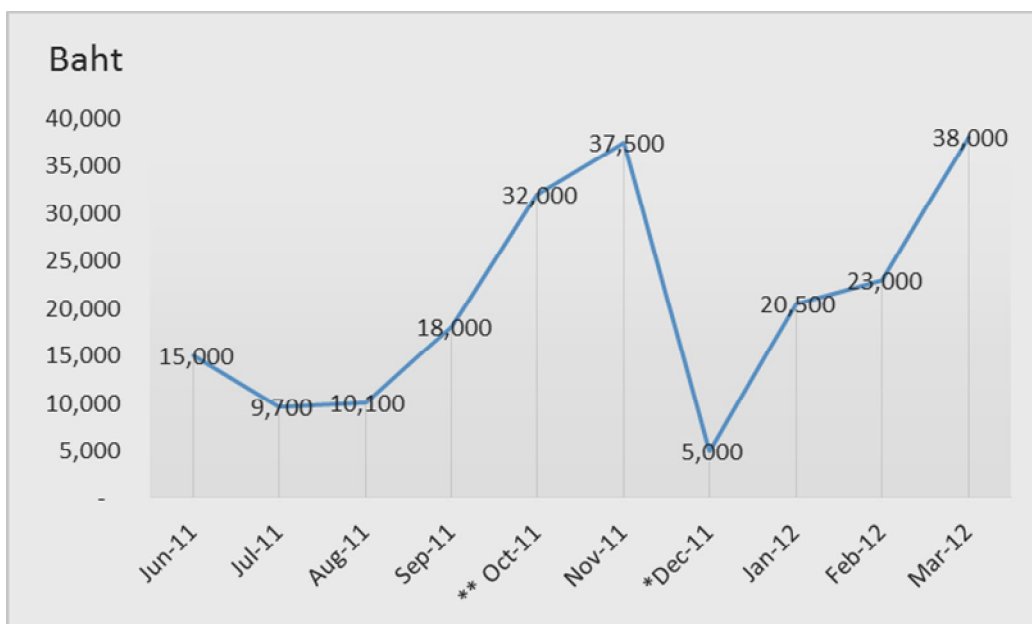

Figure 4 Shows the incomes of group member before and after grouping between June 2011-March 2012

วิจารณ์

การวิจัยในครั้งนี้ได้มีการศึกษาถึงรูปแบบการบริหารจัดการซึ่งเป็นการจัดการภายในชุมชนที่มีความหลากหลายของกลุ่มอาชีพ เมื่อได้ลงพื้นที่จึงทราบว่ากลุ่มอาชีพที่มีความนิยมในการประกอบเป็นอาชีพมากที่สุด คือ กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีดจำนวน 30 ครัวเรือน โดยการสนับสนุนการเลี้ยงจากกรมพัฒนาชุมชน อำเภอเกาะคา ปัญหาที่กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีดประสบ คือ การขายตัดราคาตัวเอง ชื่อของราคาแพง การไม่แบ่งปันภูมิปัญญาในการเลี้ยง ไม่แบ่งปันข้อมูลจากทางราชการที่เกี่ยวข้อง จึงได้มีการทำประชาคมขึ้นเฉพาะกลุ่มผู้เลี้ยงจิ้งหรีดวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสที่เกิดขึ้นกับกลุ่มในปัจจุบัน มีการใช้รูปแบบการบริหารจัดการทั้งของรูปแบบสหกรณ์ โดยมีวิทยากรจากทางสหกรณ์จังหวัดมาเป็นพี่เลี้ยง ผสมกับรูปแบบการจัดการองค์กร เมื่อนำมาใช้กับกลุ่ม ผลของการนำเครื่องมือมาใช้คือกลุ่มดำเนินการแบบไม่เป็นธรรมชาติ เหมือนถูกครอบไว้ด้วยกรอบ กฎ และ ระเบียบ เมื่อศึกษาโดยให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมสร้างกฎระเบียบกลุ่มขึ้น (ศิริวรรณ, 2541; ประทีป, 2556) ผลของการศึกษาในวิธีดังกล่าวได้รูปแบบดังแสดงเป็นโครงสร้างในสรุปผลเบื้องต้น ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้มีความแตกต่างจากเอกสารงานวิจัยที่ศึกษาจากผู้วิจัยรายอื่น เช่น พนารัตน์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการสินค้า OTOP และซอร์คัต (2552) รายงานว่า การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพเกษตรผักปลอดสารพิษบ้านจำหมูที่ 6 ตำบลปลายางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ในด้านการนำเครื่องมือการจัดการ POLC มาใช้ แล้วประสบความสำเร็จในการนำเครื่องมือทางการจัดการมาใช้ แต่ในการศึกษาครั้งนี้กลับต้องนำมาประยุกต์และให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการเรียงลำดับการปฏิบัติและเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการบริหารกลุ่มแบบมีส่วนร่วม

สรุป

การศึกษานี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. บริบทชุมชนและการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ

ประชาชนที่เป็นสมาชิกของชุมชน ทุกคนรักในถิ่นที่อยู่อาศัย ต้องการให้ชุมชน ที่ตนเองอาศัยอยู่มีการพัฒนาที่ดี แต่ยังมีขาดคนที่จะมาลงมือทำและจัดการด้วยความจริงใจ และเสียสละ โดยไม่มุ่งหวังสิ่งตอบแทน สมาชิกกลุ่มอาชีพตลอดจนชาวบ้านทั่วไปมักเป็นนักฟังที่ดีและสมาชิกกลุ่มอาชีพโดยส่วนมากมีภาวะผู้นำในเวทีใหญ่ มีการแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการรับรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร และการเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐบาลการจัดตั้งกลุ่มได้เกิดขึ้นภายหลังการได้รับข้อมูลจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานจังหวัดลำปาง ซึ่งพบว่าข้อจำกัดของ สหกรณ์ กฎ ระเบียบ เคร่งครัด จึงมีมติที่ประชุมว่าจะมีการจัดตั้งกลุ่มในลักษณะกลุ่มอาชีพ และใช้หลักการบริหารงานแบบสหกรณ์ คือ รวมกลุ่มกัน โดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมสภาพการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพเลี้ยงจิ้งหรีดแบบมีส่วนร่วม มีการเปิดรับสมาชิกโดยเสรีทั้งที่ไม่ใช่ผู้เลี้ยงจิ้งหรีดและเลี้ยงจิ้งหรีด ในกรณีผู้ไม่ได้เลี้ยงจิ้งหรีดสามารถซื้อวัตถุดิบในราคาสมาชิกในร้านค้าของกลุ่ม และสามารถออมเงินเพื่อเป็นกองทุนกู้ยืมได้ โดยสมาชิกทุกรายต้องปฏิบัติตามได้ ระเบียบ หรือกฎกติกาของสมาชิกในกลุ่ม คือ เงินหุ้นเริ่มต้นที่ 50 บาทต่อคน มีการออมเงินทุกวันที่ 9 ของเดือน เดือนละ 30 บาท มีการประชุมทุกวันที่ 5 ของเดือน ใช้ราคาขายผลิตภัณฑ์จิ้งหรีดร่วมกัน (ราคากลาง) หรือ รวมพลังซื้อวัตถุดิบทั้งนี้มีการจัดทำสมุดออมเงินขึ้นเพื่อใช้ภายในกลุ่มโดยอ้างอิงสมุดออมทรัพย์สัจจะของหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสหกรณ์ที่กล่าวไว้ในเอกสารเผยแพร่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์

2. ปัจจัย 5 ด้านที่มีผลต่อการบริหารจัดการ หรือเปรียบเป็นบันไดที่จะก้าวสู่ความสำเร็จเป็นปัจจัย 5 ด้านที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยภาวะวิเคราะห์คู่แข่ง การสร้างจุดแข็งในการบริหาร การสร้างพันธมิตรทางการค้า มองหาโอกาสทางการตลาด และการปฏิบัติตามแผนงานที่หมั่นทบทวนอยู่เสมอ

3. ได้มีการนำรูปแบบการจัดการมาใช้ในการบริหารกลุ่ม คือ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และ

การควบคุม อ้างจาก พรณี และวีรนารถ (2533) รายงานว่า
หน้าที่ทางการจัดการ หลักของ Gulick และUrwick คือ การ
วางแผน (planing) การจัดองค์กร (organizing) การรับสมัคร
สมาชิก (staffing) การสั่งการ (directing) ความร่วมมือ
ประสานงาน(coordinating) การรายงาน (reporting) และ
เงินลงทุน (budgeting) (POSDCoRB) มาทดลองใช้กับกลุ่ม
แต่ผลที่ได้ คือ ความไม่เป็นไปตามธรรมชาติของการปฏิบัติ
ของกลุ่ม จึงมีแนวคิดการมีส่วนร่วมและทดลอง ทบทวน
กระบวนการต่าง ๆ (ภาพที่ 5) จนกระทั่งได้โครงสร้างการ
บริหารจัดการกลุ่มอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของ

กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด คือ โครงสร้างแบบ (SGLOCPI) set
goal, grouping, leading, organizing, controlling,
planning and implementing จากภาพที่ 6 แสดงถึงสมุด
สัจจะออมทรัพย์กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีดเป็นหนึ่งในกติกา (controlling)
ในการออมเงินเพื่อเป็นกองทุนกู้ยืมได้ โดยสมาชิกทุกราย
ต้องปฏิบัติภายใต้ระเบียบ หรือกฎกติกาของสมาชิกใน
กลุ่ม คือ เงินหุ้นเริ่มต้นที่ 50 บาทต่อคนมีการออมเงินทุก
วันที่ 9 ของเดือน และภาพที่ 7 คือ คู่มือการจัดการกลุ่ม
อาชีพที่จัดทำขึ้นภายหลังเสร็จสิ้นงานวิจัยซึ่งประกอบด้วย
ขั้นตอนและวิธีการจัดการกลุ่มอาชีพ

Figure 5 Cricket rearing group area at Nong Lai Village and five of key success factors of cricket rearing Group

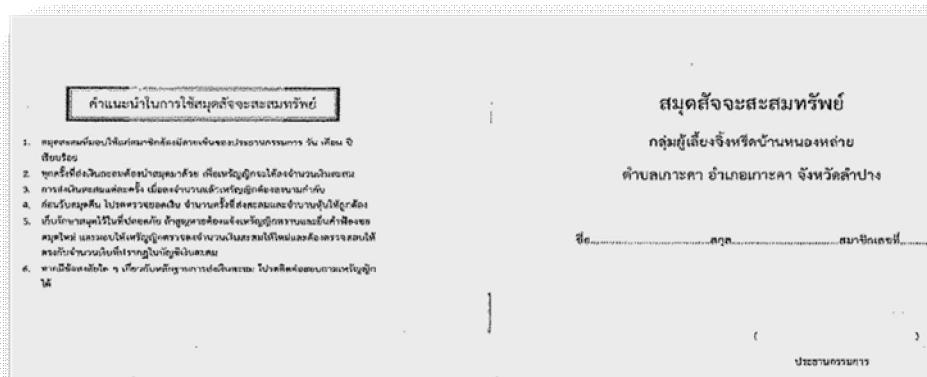

Figure 6 Saving book of cricket rearing group

Figure 7 Manual for group management

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้โดยทำให้การสนับสนุนเพื่อต่อยอดการศึกษาจากการบริการวิชาการมาสู่งานวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการกลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีดแบบการมีส่วนร่วม บ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง โดยการให้ทุนอุดหนุนจากเครือข่ายการบริหารงานวิจัยภาคเหนือตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งให้การเสนอแนะการลงพื้นที่และการศึกษาให้ตรงประเด็น หมู่บ้านหนองหลาย ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

เอกสารอ้างอิง

ขจรศักดิ์ วงศ์วิรัช. 2552. รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพเกษตรผักปลอดสารพิษบ้านจำ หมู่ที่ 6 ตำบลปงยางคก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.

ประทีป พีชทองหลาง และอภิรยา นามวงศ์พรหม. 2556.

รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้ผลิตโคมล้านนา ชุมชนเมืองสาตรอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต 1(3): 129-139.

พนารัตน์ บุญธรรม. 2552. รูปแบบการจัดการสินค้า OTOP ประเภทของใช้ของตกแต่ง และของที่ระลึกในเชิงธุรกิจศึกษากลุ่มอาชีพทำเครื่องทองเหลืองบ้านปะอาว หมู่ที่ 5 ตำบลปะอาว อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

พรณี ประเสริฐวงศ์ และวีรนาถ มานะกิจ. 2533. การจัดการองค์การและการบริหาร. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2541. กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด. กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด. Diamond in Business World, กรุงเทพฯ.